

QP CODE: 123003

Reg. No.

First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations
November 2024

Sanskrit
(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :

- अदर्शनं लोपः • सुप्तिङन्तं पदम् • आधारो ऽधिकरणम्॥ • कर्तुरीप्सिततमं कर्म॥

2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थ - अन्वय सारान् लिखतः

- यथा बिसमृणालानि विवर्धन्ते समन्ततः । • कृत्स्नदेहाश्रितं शुक्रं प्रसन्नमनसस्तथा ।
भूमौ पङ्कोदकस्थानि तथा मांसे सिरादयः ॥ स्त्रीषु व्यायच्छतश्चापि हर्षात्तत् सम्प्रवर्तते ॥
- स्नेहाभ्यक्ते यथा ह्यक्षे चक्रं साधु प्रवर्तते । • माहात्म्यं शौर्यमाज्ञा च सततं शास्त्रबुद्धिता ।
सन्धयः साधु वर्तन्ते संश्लिष्टाः श्लेष्मणा तथा ॥ भृत्यानां भरणं चापि माहेन्द्रं कायलक्षणम् ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्तः

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत :

- गां दोग्धि पयः। • रामेण बाणेन हतो वाली । • विप्राय गां ददाति॥ • राज्ञः पुरुषः। • मोक्षे इच्छा अस्ति।

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत :

- सा ह्यः आगमिष्यति । • यूयं चलचित्रं पश्यन्ति । • चत्वारः बालिकाः सन्ति ।
- देवेन गृहं कुत्र अस्ति ? • रामः किं करोषि ?

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवादयत :

- कस्मिंश्चित् अधिष्ठाने देवदत्तनामा ब्राह्मणः प्रतिवसति स्म । सः च प्रयोजनवशात् ग्रामे प्रस्थितः । तदा माता अवदत् – “वत्स, कथम् एकाकी गच्छसि” । कश्चित् द्वितीयः सहायः अन्विष्यताम् । सः आह । अम्ब! भयं न आवश्यकम् ।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवादयत :

- There is no place between the two lines.
- He is sitting
- The child falls in the playground; weeps.
- Having read Mahabharata, I know many tales.
- Sanskrit is easy. So, I am studying Sanskrit.

7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखतः

- गुरु • वनम्

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- शौचम् । • प्राणायामः ।

9. संस्कृतभाषायाम् उत्तरं लिखतः

- के पदे पदे प्रत्ययमावहन्ति ? • चत्वारि दानानि कानि ? • न स्नानमाचरेत् । के?
- केषु दारिद्र्यं नोपजायते ? • किमर्थं मुहुर्मुहुः अभूरि वारि पिबेत्?

P.T.O

10. व्याख्यात :

- कायवाग्बुद्धिविषया ये मलाः समुपस्थिताः ।
- धन्वन्तरिं धर्मभृतां वरिष्ठममृतोद्भवम् ।
- चिकित्सालक्षणाध्यात्मशास्त्रैस्तेषां विशुद्धयः ॥
- चरणावुपसंगृह्य सुश्रुतः परिपृच्छति ॥

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखतः

- तन्त्रेण न कर्तव्यं नापितेनात्र यत् कृतम्॥

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयतः

- वसुधैव कुटुम्बकम् ।
- पुत्रगात्रस्य संस्पर्शः चन्दनात् अतिरिच्यते॥

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुत :

- उप + इन्द्रः
- गडगा + उदकम्
- नै + अकः
- विष्णूदयः
- तच्छिवः
- वागीशः

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- जन्मान्तरम्
- नीलोत्पलम्
- पितरौ
- शक्तिम् अनतिक्रम्य
- अक्षेषु शौण्डः
- महान् च असौ राजा च

15. धातुरूपाणि लिखत :

- पश्यति
- गमिष्यति

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- गुरुः पुस्तकं ददाति ।
- वानरेण फलानि खाद्यन्ते ।
- छात्रः पाठं पठति ।

17. अधोरेखाङ्किते पदस्य प्रत्ययः कोष्ठात् निधार्य लिखतः

- रामः आम्रं कर्तुं छुरिकाम् आनयति । (अनीयर, तव्यत्, क्तवतु, तुमुन्)
- दीपिका तिरुप्पतिं गत्वा गोविन्दं पश्यति । (क्त्वा, क्तवतु, क्त, शानच्)
- हस्तं प्रक्षाल्य भोजनं करोतु । (तरप्, ल्यप्, अनीयर, ल्युट्)

18. सन्धिं कुरुतः

- जागृयात् + रात्रौ
- निषिद्धेषु + अपि
- वक्ष्यति + उदरेषु

19. सन्धिविच्छेदं कुरुतः

- विशेषतश्च
- सम्पश्येदपि
- ब्रीहेरष्टादशः

20. विग्रहवाक्यं लिखत ।

- रक्तधरा
- निदानाशः
- चेतनास्थानम्

21. अर्थं लिखतः

- गात्रम्
- जृम्भा
- सन्तानिका
- अधिष्ठानम्
- जिह्वा
- पुण्डरीकम्

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानाम् अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि निर्दिशतः

- कलाः खल्वपि सप्त भवन्ति ।
- तासां प्रथमा मांसघरा ।
- तथाहि धातुः मांसेषु दृश्यते ।
